

י"ב בניסן, התש"פ
06/04/2020
סימוכין: 178921920
עברית- אנגלית

לכבוד
רשויות מקומיות
מועצות דתיות
בעלי ומפעילי מקוואות

שלום רב,

הנדון: דגשים והמלצות לתפעול ותחזוקת מקוואות טהרה לנשים בתקופת חרום קורונה
בתאריך 30.1.2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות התחלואה של קורונה, כאירוע חירום בבריאות הציבור (PHEIC), ובעל השלכות בינלאומיות. בשלב זה פעילויות משרד הבריאות (בנוסף לטיפול בחולים) מתמקדות, בניסיון למנוע את התפשטותו, וזאת נוכח הסכנה החמורה לבריאות הציבור הנשקפת מהנגיף.
להלן הנחיות בתחומי התברואה במקוואות המסייעים במניעה:

דגשים:

- טבילה בזמן מחלה או בידוד אסורה
- ישמר מרחק של שני מטר בין הנשים
- ישמר מרחק של שני מטר בין הטובלות לבלניות (יש להימנע ממגע ידני בין הבלנית לטובלת)
- יש לפעול בכפוף לכל דין, ולתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים למקוואות טהרה), התשנ"ט, 1999

הנחיות כלליות

- א. ניקוי וחיטוי משטחים יתבצע לעיתים קרובות ולפחות פעם ביום, לרבות אביזרים וציוד בשימוש נרחב ומשותף כדוגמת: כסאות, שולחנות, ידיות, מתגי תאורה, כפתורי הפעלה, מעקות, כיורים וכד' ובכל משטח בו נוגעות המשתמשות.
- ב. החיטוי יתבצע לאחר ניקוי המשטח במים וסבון, עם חומר חיטוי על בסיס כלור בריכוז 1000 מג"ל (אקונומיקה ביתית בריכוז 3-2.5 אחוז). להכנת התמיסה יש להוסיף 40 מ"ל כלור ל- 1 ליטר מים. לחילופין נתן לחטא באמצעות תמיסת אלכוהול בריכוז של לפחות 70 אחוז, באמצעות ניגוב או התזה עד לייבוש.
- ג. מומלץ להציב מתקנים לחיטוי ידיים במקומות נגישים ונראים לעין (כניסה לבניין, מבואה של חדרי מדרגות ומעליות, מבואה לחדרי שירותים, מטבחונים וכד').
- ד. ניקוי וחיטוי יסודיים יתבצעו בחדרי השירותים והמקלחות, וימצאו בהם בכל עת סבון ידיים, נייר לניגוב ידיים, נייר טואלט ופחי אשפה. ינותק מכשיר חשמלי לייבוש ידיים.
- ה. הגעה לטבילה במקווה תעשה לאחר תאום שעת ההגעה עם הבלנית.
- ו. הבלנית תשמור על הפרשים של 15 דקות לפחות בין הטובלות.
- ז. הטובלת במקווה תתקלח במים חמים ובסבון לפני הטבילה, מומלץ לעשות זאת בבית.
- ח. חדרי הרחצה ינוקו לאחר כל שימוש.
- ט. כלות יכנסו למקווה עם מלווה אחת בלבד.
- י. לא ייעשה במקווה טיפול לא רפואי בגוף האדם (כגון מניקור, פדיקור), כנדרש בסעיף 18 בתקנות.
- יא. אין להשתמש באביזרים משותפים כגון: מגבות, ספוגים לרחצה, מסרקים, מספריים, קוצצי ציפורניים וכד'.

כביסה

- יב. במידה ומספקים במקום מגבות וחלוקים, יש לשלוח לכביסה לאחר כל שימוש.
- יג. כביסה מלוכלכת לא תבוא במגע עם כביסה נקיה (באמצעות הפרדת אזורים לכביסה נקיה וכביסה מלוכלכת).
- יד. הכביסה תכובס בתכנית של 65 מעלות צלזיוס לפחות.
- טו. טיפול בכביסה מלוכלכת יעשה בכפפות. לאחר סיום הפעולה, יש להסיר את הכפפות ולשטוף את הידיים במים וסבון.

מיגון בלניות, עובדי תחזוקה, הפעלה וניקיון

טז. כפפות ושטיפת ידיים במים וסבון

טיפול בפסולת

- יז. מכלי אשפה יכללו בתוכן שקית אטומה הניתנת לסגירה
- יח. פינוי האשפה יעשה כאשר השקית מכילה עד 75 אחוז מנפחה, ולפחות פעם ביום
- יט. שקית האשפה תפונה אל מיכל/ פח אשפה מרכזי
- כ. אשפה לא תהיה פזורה בעסק או במרחב הציבורי

אורור

כא. יאווררו בקביעות חדרי השירותים, ההלבשה, הטבילה והרחצה, והפרוזדורים המולכים אליהם

המים ואיכותם בבור הטבילה ובאוצרות המים

- כב. בורות הטבילה ירוקנו פעם ביום לפחות. במקוואות בהם קיים מסנן פעיל בתוך בור הטבילה, יוחלפו המים אחת לשבוע לפחות, וינוקה אלמנט הסינון בכל יום.
- כג. ניקוי וחיטוי הבורות יבוצע בהתאם לסעיפים א', ב' בפרק הכללי במסמך זה.
- כד. בורות הטבילה וההשקה יחוטאו בהתאם לדרישת התקנות בסעיף 27 ו 28. נדרש לעבוד בערכי- החיטוי העליונים המותרים בתקנות.
- כה. ערכי הכלור, העכירות וההגבה בבור הטבילה ימדדו ויתועדו בפתיחה וכל 3 שעות, לפחות.
- כו. אין להתקין מערכות טיפול חדשות ללא אישור מפורש של לשכת הבריאות הרלוונטית.

פעולות ניקוי וחיטוי לאחר טבילת חולת קורונה

- במקרים בהם נודע כי חולה בנגיף הקורונה טבלה במקווה יש לפעול כדלקמן:
- כז. ליידע את משרד הבריאות ואת המשרד לשירותי דת (אגף מבני דת).
- כח. ליידע את צוות המקווה ואת הטובלות, ולפעול בהתאם להנחיות המשרד
- כט. להפסיק את הטבילה באופן מידי ולסגור את המקווה ל-24 שעות לפחות
- ל. לרוקן את מי בור הטבילה ולבצע פעולות ניקוי וחיטוי: בבור הטבילה, במשטחים שבסביבתו ובכל המשטחים במבנה כמפורט במסמך זה.
- לא. לוודא כי אנשי התחזוקה והניקיון יבצעו את פעולות הניקוי והחיטוי הנדרשות, תוך הקפדה על שימוש בציוד מגן לרבות כפפות, חלוקים, מסכות ובהתאם לפרק א' במסמך זה.
- לב. למלא מים טריים בבור הטבילה, להוסיף חומר חיטוי לבורות הטבילה וההשקה ולשמור על שגרת הפעלה, בהתאם לתקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים למקוואות טהרה), התשנ"ט, 1999.

בברכה,

עמיר יצחקי

ראש המערך הארצי לבריאות הסביבה

Corona Virus Outbreak: Recommendations for the Management and Maintenance of Ritual Baths (Mikveh) for Women

On January 30, 2020 the World Health Organization pronounced the Corona Outbreak a Public Health Emergency of International Concern (PHEIC). At this point, the activities of the Ministry of Health (in addition to the patient care) is focused on efforts to prevent the spread of this disease which is a serious public health danger.

Following are recommendations for effective measures for the prevention of corona virus in the Mikveh:

Focal points

- The mikveh should be operated according to the laws and regulations of the business license ([Proper Sanitation Conditions for Ritual Baths, 1999](#) - Hebrew)
- It is forbidden to immerse when one is ill or in quarantine
- A distance of two meters (6.5 feet) must be kept between women
- A distance of two meters (6.5 feet) must be kept between the mikveh attendant and the woman immersing (the mikveh attendant should avoid touching the woman immersing with her hands)

General Guidelines

1. Cleaning and disinfection of surfaces should be done frequently, at least once daily, including items and equipment that is in frequent and shared use such as chairs, tables, handles, handrails, light switches, buttons pressed to operate equipment, handles, sinks etc. and any frequently touched surface.
2. Disinfection is more effective on clean surfaces. Cleaning of visibly dirty surfaces with soap and water, followed by disinfection is a best practice measure for prevention of COVID-19. Disinfection should be performed with a Chlorine solution at a concentration of 1000 mg per liter (0.1 % sodium hypochlorite solution). To prepare this solution, add 40 ml of bleach to 1 liter of water. Alternatively, it is possible to disinfect with an alcohol solution of at least 70% via wiping or spraying and waiting until it has dried.
3. Disinfection will be performed on surfaces and not by fogging.
4. We recommend placing hand sanitizers in accessible and visible places (entrance to building, entrance to stairs and elevators, hallways to bathrooms, kitchen etc)
5. Thorough cleaning and sanitation will be performed in bathrooms and showers. Hand soap, paper towels for drying hands, toilet paper and waste baskets will be provided at all times. Electric hand dryers should be unplugged.

6. An appointment will be scheduled with the mikveh attendant.
7. The mikveh attendant will maintain an interval of 15 minutes between women immersing.
8. The woman immersing will shower (or bathe) with soap and water before immersion, preferably doing this at home.
9. The preparation rooms will be cleaned after each use.
10. Brides will use the ritual bath with one escort only
11. There will be no other beauty treatments performed in the ritual bath (such as manicures or pedicures, as required by clause 18 of the regulations).
12. There will be no shared use of items such as towels, bath sponges, combs, scissors or nail clippers.

Laundry

13. If Towels and bathrobes are provided, they should be laundered after each use
14. Dirty laundry should not come into contact with clean laundry (by separate areas for clean and dirty laundry)
15. Laundry should be washed at a minimum of 65 degrees centigrade (149 degrees Fahrenheit).
16. Dirty laundry should be dealt with gloves. After use, the gloves should be removed and hands should be washed with soap and water

Protective Equipment for the Mikveh Attendant, Cleaning and Maintenance Workers

17. Gloves and hand washing with soap and water.

Waste Treatment

18. The contents of waste baskets will be placed in an opaque closable garbage bag.
19. The garbage bag should be removed when the bag is up to 75% full, at least once a day.
20. The garbage bag should be taken to a central dumpster.
21. Garbage should not be scattered around the mikveh or public spaces.

Ventilation

22. There should be steady ventilation of the bathrooms, dressing rooms, immersion rooms, shower rooms and hallways leading to them.

Water Quality in the Immersion Pools and Storage Pools

23. The water in the immersion pool should be emptied at least once daily. In ritual baths that have an active filtration system in the immersion pool, the water should be changed at least once a week and the filtration element should be cleaned daily.
24. Cleaning and disinfection of the pool should be done according to articles 1 and 2 in this general section of this document
25. The immersion pool and the adjacent pool ("Bor Hashaka") will be disinfected according to clauses 27 and 28 of the regulations. It is important to use the highest levels of Disinfection that are permitted by the regulations.
26. Chlorine levels, water clarity and water levels will be measured and recorded at the opening time of the mikveh and at least every 3 hours.
27. It is forbidden to install new treatment systems without the express permission of the local health department.

Cleaning and Disinfection after Immersion of a Corona Carrier

In cases where it becomes known that a woman carrying the SARS-CoV2 virus has immersed, the following steps should be taken:

28. The Ministry of Health and the Ministry of Religious Services (Religious Buildings department) should be notified.
29. The mikveh staff and women who immersed should be notified and take the actions prescribed by the Ministry of Health.
30. Use of the ritual bath should be stopped immediately and it should be closed for at least 24 hours.
31. Empty the immersion pool and perform the actions of cleaning and disinfection on the immersion pool, the surrounding surfaces and all the building surfaces as described in this document.
32. Make sure that the personnel performing these actions are wearing gloves, gowns and masks and acting according to the first section of this document.
33. Refill the immersion pool and the adjacent pool with fresh water, add disinfection agents and maintain routine management and maintenance according to the regulations of the business license ([Proper Sanitation Conditions for Ritual Baths, 1999- Hebrew](#))

Amir Itzhaki

Head of the National service for Environmental Health

Public Health Services, Ministry of Health